

مجموعه تفسیر موضوعی قرآن (۱)

تنزیه انبیاء

(از آدم تا حاتم)

آیه الله محمد هادی معرفت (ره)

به قلم و کوشش

خسرو تقدسی نیا

سرشناسه:	تقدسی نیا، خسرو، ۱۳۴۶ -
عنوان و نام پدیدآور:	تنزیه الانبیاء (از آدم تا خاتم) / مؤلف آیه الله محمد هادی معرفت، به قلم و کوشش خسرو تقدسی نیا
مشخصات نشر:	قم: نوید حکمت، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری:	۲۸۸ ص
شابک:	۲۲۰۰۰ ریال: ۶-۱۶-۸۹۰۸-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی:	فیا
موضوع:	قرآن - تفسیر موضوعی
موضوع:	انبیاء، تنزیه
رده بندی دکن:	۱۳۹۶ س ۷ ج ۴۰۷۰۱ KMH
رده بندی دی:	۲۹۷/۱۵۴
شماره کتابشناسی:	۵۰۳۲۲۹

نام کتاب: **تنزیه الانبیاء (از آدم تا خاتم)**
 مؤلف: آیه الله محمد هادی معرفت (ره) به قلم و کوشش: خسرو تقدسی نیا
 چاپخانه: گنج معرفت
 ناشر: نوید حکمت
 شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
 نوبت چاپ: ۱
 شابک: ISBN ۹۷۸-۶۰۰-۸۹۰۸-۱۶-۶
 قیمت: ۲۲۰۰۰ تومان

دفتر فروش: قم، خیابان ارم، پاساژ قدس، طبقه آخر، پلاک ۱۶۲

انتشارات نوید حکمت

تلفن: ۰۲۵-۳۷۷۳۷۹۱۸ همراه: ۰۹۱۲۳۵۳۰۲۶۴

فهرست مطالب

مقدمه ۱۳

پیشگفتار ۱۵

بخش اول: عصمت و ایمان

فلسفه عصمت انبیاء ۲۴

مفهوم عصمت ۲۵

کسبی بودن عصمت برای انبیاء ۲۷

مراحل هدایت و عصمت ۲۹

(الف): فطرت (هدایت تکوینی) ۲۹

(ب): عقل (هدایت تکوینی) ۳۰

(ج): هدایت تشریعی (ارسال رسولان) ۳۱

(د): توفیق الهی ۳۱

هـ - عصمت (عنایت خاص) ۴۰

خلاصه مطالب ۴۱

- شایستگی انبیا برای نبوت ۴۱
- پاسخ به پنج پرسش ۴۳
- ۱- علت گزینش انبیا برای نبوت چیست؟ ۴۳
- ۲- آیا عصمت یک مقام اختیاری است یا قهری؟ ۴۷
- ۳- عصمت انبیا قبل از بعثت چگونه ارزیابی می‌شود؟ ۴۷
- ۴- اسفند و رت عصمت در انبیا و تفاوت آنها با مصلحین و ۵۰
- ۵- آیا تحصیل عصمت برای غیر انبیا ممکن است؟ ۵۳
- خلاصه ۵۹
- هدایت ۶۰
- رابطه تقوی و هدایت ۶۱
- نقش تعهد در هدایت ۶۱
- هدایت در قرآن ۶۲
- عوامل محرومیت از هدایت الهی ۶۶
- مراد از هدایت و ضلالت ۶۸
- دلایل لزوم عصمت در انبیا ۷۲
- دلیل اول: بینش درونی ۷۲
- دلیل دوم: جلب اعتماد ۷۳
- دلیل سوم: شایستگی تلقی وحی ۷۶
- تنزیه انبیا از خطا و اشتباه ۸۱
- آراء پیرامون عصمت ۸۴
- ۱- عقیده خشویه پیرامون عصمت ۸۴
- ۲- «عقیده امامیه در مورد عصمت» ۸۶

۳- عقیده اشاعره و معتزله در مورد عصمت..... ۸۷

بخش دوم: پیامبر اسلام ﷺ پیش از بعثت

- عصمت پیامبر اسلام ﷺ قبل از بعثت ۹۱
- ۱- مثل منکرین عصمت پیامبر اسلام ﷺ قبل از بعثت..... ۹۴
- دلیل اول: آیه شریفه «ضَالًّا فَهَدَىٰ» ۹۴
- دلیل دوم: آیه شریفه «مَا كُنْتُ تَذَرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ» ۹۷
- دلیل سوم: آیه شریفه «لَا يَمُنُّ إِلَّا بِرَبِّي» ۹۸
- شریعت پیامبر اسلام ﷺ قبل از بعثت ۹۹

بخش سوم: سب و النبی

- فصل اول: آیات سبهو النبی و دشمنی آنها ۱۰۵
- آیه اول: مراد از «وَأَذْكُرُ رَبِّكَ إِذَا نَسِيتَ» ۱۰۵
- آیه دوم: مراد از نَسِيتَا حُوتَهُمَا ۱۰۶
- نظر علامه طباطبائی؛ در آیه «نَسِيتَا حُوتَهُمَا» ۱۰۷
- عقیده استاد در آیه «نَسِيتَا حُوتَهُمَا» ۱۰۸
- آیه سوم: مراد از «نسی» در آیه «لَقَدْ عَاهَدْنَا إِلَىٰ آدَمَ مِن قَبْلُ فَنَسِيَ» ۱۰۸
- عقیده علامه طباطبائی؛ پیرامون سبهو النبی ۱۰۹
- نقدی بر کلام علامه طباطبائی پیرامون «سبهو النبی» ۱۱۰
- آیه چهارم: قصه تعبیر خواب یوسف و رفع شبهه از آن ۱۱۳
- آیه پنجم: قصه کشته شدن قبطی توسط موسی و دفع شبهه از آن ۱۱۶
- خلاصه مطالب ۱۱۸

- آیه ششم: رفع شبهه در آیه «وَأَمَّا يُنْسِيَنَّكَ الشَّيْطَانُ» ۱۱۹
- آیه هفتم: دفع شبهه در آیه «سَنَفْرُغُكَ فَلَا تَنْسَى» ۱۲۱
- مراد از «إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ» ۱۲۴
- حاصل دوم: سهو النبی در روایات ۱۲۵
- (الف) سهو در عدد رکعات ۱۲۵
- (ب) سهو در قرائت ۱۲۶
- (ج) سهو در نماز ۱۲۷
- فصل سیم: سهو النبی در کلام فقهاء ۱۳۰
- ۱- اثبات سهو النبی (علیه السلام) توسط صدوق (علیه السلام) و پاسخ آن ۱۳۰
- بطالان کلام صدوق در اثبات سهو النبی (علیه السلام) ۱۳۱
- ۲- نظر استاد در حدیث سهو النبی ۱۳۱
- ۳- سهو النبی (علیه السلام) از دیدگاه علمای شیعه ۱۳۳
- ۴- سهو النبی از دیدگاه شهید اول ۱۳۴
- ۵- سهو النبی از دیدگاه علامه حلی (علیه السلام) ۱۳۵
- ع سهو النبی از دیدگاه محقق اول (علیه السلام) ۱۳۶
- قصه سواده بن قیس ۱۳۶
- بطالان قصه سواده بن قیس ۱۳۷

بخش چهارم: بررسی آیات متشابه درباره پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله)

- فصل اول: آیات موهم صدور گناه از پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) و بطلان آنها ۱۴۱
- آیه اول: مراد از «وزر» ۱۴۱
- آیه دوم: «مراد از مَا تَقْدَمُ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرُ» ۱۴۳

آیه سوّم: مراد از «وَأَسْتَغْفِرُ لَذَنبِكَ»	۱۴۷
آیه چهارم: مراد از «عَفَا اللَّهُ عَنْكَ»	۱۵۱
فصل دوّم: افسانه‌های ساختگی دربارهٔ پیامبر اسلام ﷺ	۱۵۸
الف: افسانه غرائیق	۱۵۸
د: نل بطلان افسانه غرائیق	۱۶۴
دلایل اهل سنت برای افسانه غرائیق و بطلان آنها	۱۶۸
آیه اول: «وَأَن دَعَا لِيَفْتِنُونَا عَنْ الَّذِي أَوْخَيْنَا إِلَيْكَ لِتَفْتَرِيَ عَلَيْنَا غَيْرَهُ وَإِذَا	۱۶۸

آیه دوّم: «وَمَا أَزِلُّنَا مِنْ بَيْنِكَ مِنْ رَسُولٍ وَلَا نَبِيٍّ إِلَّا إِذَا تَمَنَّى أَلَقَى الشَّيْطَانُ فِي	۱۷۰
ب: افسانه عبوسیت پیامبر ۹	۱۷۱
دلایل بطلان افسانه عبوسیت پیامبر ۹	۱۷۳
خلاصه اینکه:	۱۷۷
ج: افسانه عشق زینب	۱۷۷
دلایل ازدواج رسول خدا ﷺ با زینب	۱۸۰
عقیده سیدمرتضی؛ در مورد ازدواج رسول خدا ﷺ با زینب	۱۸۱

بخش پنجم: بررسی آیات متشابه درباره پیامبران از آدم تا عیسی بن مریم

تعبیر قرآن پیرامون خطیئه آدم ﷺ	۱۸۰
قصه آدم ﷺ در قرآن	۱۸۰
(الف): قصه آدم ﷺ در سوره بقره	۱۸۸
(ب): قصه آدم در سوره اعراف	۱۹۱

- (ج) قصه آدم علیه السلام در سوره طه..... ۱۹۴
- مراد از نهی خدا به آدم علیه السلام..... ۱۹۷
- فلسفه عقوبت آدم علیه السلام از اکل شجره ممنوعه..... ۱۹۸
- عقیده مرحوم مجلسی در مورد خطای آدم علیه السلام..... ۲۰۳
- جعل شریک توسط آدم..... ۲۰۵
- قصه آدم در تورات..... ۲۰۸
- ۱- آیات موهم صدور گناه از حضرت نوح علیه السلام و پاسخ آنها..... ۲۱۱
- آیه اول: «وَأَنذَرْتَهُمْ نَارًا بِأَنَّهُمْ هَارُونَ» و رفع شبهه از آن..... ۲۱۱
- آیه دوم: «وَأَنذَرْتَهُمْ نَارًا بِأَنَّهُمْ هَارُونَ» و رفع شبهه از آن..... ۲۱۴
- ۳- آیات موهم صدور گناه از حضرت ابراهیم علیه السلام و پاسخ آنها..... ۲۱۸
- آیه اول: مراد از «إِنِّي رَسُولٌ»..... ۲۱۸
- آیه دوم: رفع شبهه در آیه: «وَأَنذَرْتَهُمْ نَارًا بِأَنَّهُمْ هَارُونَ»..... ۲۲۱
- آیه سوم: درخواست آمرزش برای ر و رفع شبهه از آن..... ۲۲۲
- آیه چهارم: شفاعت ابراهیم علیه السلام از قوم نمرود..... ۲۲۴
- آیه پنجم: توبه ابراهیم و رفع شبهه از آن..... ۲۲۶
- آیه ششم: دروغ ابراهیم و دفع شبهه از آن..... ۲۲۸
- کلامه علامه طباطبائی در رابطه با توبه حضرت ابراهیم..... ۲۳۰
- کلام علامه طبرسی رحمه الله در رابطه با توبه حضرت ابراهیم..... ۲۳۰
- ۴- آیات موهم صدور گناه از حضرت لوط علیه السلام و پاسخ آنها..... ۲۳۲
- ۵- آیات موهم صدور گناه از حضرت یوسف علیه السلام و پاسخ آنها..... ۲۳۵
- آیه اول «قَصَّةُ يُوسُفَ وَ زُلَيْخَا وَ دَفْعُ شَبَّهٍ مِنْهُ»..... ۲۳۵
- مراد از «بُزْهَانِ رَبِّهِ»..... ۲۳۶

- آیه دوم: حاجت به مخلوق و دفع شبهه از آن ۲۳۸
- آیه سوم: نسبت سرقت دادن یوسف به برادران و دفع شبهه آن ۲۴۰
- ۸- آیات موهم صدور گناه از حضرت ایوب و پاسخ آنها ۲۴۲
- ابتلاء ایوب و دفع شبهه از آن ۲۴۲
- ۷- آیات موهم صدور گناه از حضرت موسی علیه السلام و پاسخ آنها ۲۴۶
- آیه اول: قتل قبطی و دفع شبهه از آن ۲۴۶
- آیه دوم: مردان «اَنَا مِنَ الضَّالِّينَ» ۲۴۸
- آیه سیم: استغفار موسی از رسالت ۲۴۹
- آیه چهارم: توفع موسی و دفع شبهه از آن ۲۵۲
- آیه پنجم: طلب خداوند از آن ۲۵۵
- عقیده «أَبُو الْهَذِيلِ عَلَاف» در مورد درخواست رؤیت خدا از جانب موسی ۲۵۶
- عقیده «عَلَّامَةُ طِبْطَبَائِي» در مورد درخواست رؤیت خدا از جانب موسی ۲۵۷
- عقیده «قَاضِي عَبْدِ الْجَبَّار» در مورد «درخواست رؤیت خدا از جانب موسی» ۲۵۸
- عقیده «سَيِّدُ مَرْتَضَى» در باره «درخواست رؤیت خدا از طرف موسی» ۲۵۸
- فلسفه توبه حضرت موسی از درخواست رؤیت خدا ۲۶۰
- آیه ششم: قصه خشم موسی بر قومش و دفع شبهه از آن ۲۶۰
- آیه هفتم: برائت از عیب ۲۶۲
- آیه هشتم: قصه اعتراض موسی به خدا و رفع شبهه از آن ۲۶۵
- ۸- آیات موهم صدور گناه از حضرت داود علیه السلام و پاسخ آنها ۲۶۸
- ازمایش داود ۲۷۰
- ۹- آیات موهم صدور گناه از حضرت سلیمان علیه السلام و پاسخ آنها ۲۷۵
- ابتلاء سلیمان ۲۷۵

۱۰- آیات موهم صدور گناه از حضرت یونس علیہ السلام و پاسخ آنها..... ۲۷۹

استعجال یونس..... ۲۷۹

۱۱- آیات موهم صدور گناه از حضرت زکریا و پاسخ آنها..... ۲۸۱

درخواست نشانه..... ۲۸۱

۱۲- آیات موهم صدور گناه از حضرت عیسی علیہ السلام و پاسخ آنها..... ۲۸۳

فوت منار ماخذ..... ۲۸۵

پقدمه

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله.

مسأله عصمت انبیا و ائمه زبیرین، مسائل اعتقادی بشمار می‌رود، که ضامن صحت و درستی رسالت انبیای اثنی عشری است. اعتماد و اطمینان خاطر انسانها را در راستای رساندن پیام الهی می‌رساند. لذا مسأله عصمت یکی از اساسی‌ترین مسائل اعتقادی است که از دیرباز مورد توجه و عنایت دانشمندان اسلامی بوده است. ه کتابهای فراوانی در این باره به نگارش درآورده‌اند. علاوه بر کتب کلامی و اصولی و تفسیری، بحثهای مفید و باارزشی نیز مطرح نموده‌اند.

ضمناً در قرآن کریم - احياناً - به آیاتی برخورد می‌شو، که تفسیری متشابه دارند، و ممکن است بدون توجه به محتوای صحیح آنها، مسأله عصمت را مورد سؤال قرار گیرد، که بررسی آن آیات یکی از ضروری‌ترین مسائل تفسیری بشمار می‌رود. دانش پژوهان پیوسته در این صدد بوده‌اند که آن آیات را توجیه و تفسیر صحیح نموده و برای خود، حش اقتناع فراهم سازند. لذا دانشمندان عالیرتبه و مفسران عالیقدر پیوسته توجیه صحیح و تأویل راستین این آیات را بازگو کرده‌اند.

این آیات در رابطه با پیامبران اولوالعزم و غیر آنها مطرح بوده و سعی ما بر آن است که از کوششهای این دانشمندان و دست آوردهای این علماء گرانقدر، مطالبی فشرده و رسا فراهم سازیم و تقدیم دوستان نمائیم، باشد که ما را در این زمینه سهمی باشد و خدمتی

شایسته به دین و عقیده نموده باشیم.

ضمناً، مطالب یادشده، مباحثی است که در ماه مبارک رمضان ۱۳۷۳ در دفتر تبلیغات اسلامی قم برای جمع دوستان طلاب مطرح گردید و برادر عزیزمان آقای خسرو تقدس نیا در جمع و ضبط آن کوشش و سعی فراوان نموده که انصافاً بسیار عالی و زیسته آن را جمع و جور نموده و قابل عرضه کرده اند و تمامی کارهایشان زیر نظر این جانب انجام می گرفت که اکنون بدین سان قابل عرضه و چاپ به صورت کتابی در حجم متناسب درآمد است. خداوند توفیق بیشتر به نامبرده عنایت فرماید. از درگاه خداوند موفقیت، سبکی و آسایش را بر این راه خواستاریم. انّه ولی التوفیق.

قم- محمدهادی معرفت

۷۴/۳/۲۸

پیشگفتار

قرآن کتابی است که در سراسر جهان هیچ کتابی را نمی‌توان در حد آن پیدا نمود و یا با آن مقایسه کرد و این یکی از آن چیزهایی است که همه دانشمندان و متفکران جهان به آن معترفند و در مقابل آن سر عظیم فرو می‌آورند. قرآن کتابی است که شفا بخش تمام دردها و آلام است و راه سعادت و هدایت انسانها را تعیین می‌نماید. با این وصف دارای ویژگی‌هایی است که قرآن خود آن را مطرح ساخته است از جمله آن:

۱- تبیان کل شیء است:

«وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ بَيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ»^(۱).

«ما این کتاب را بر تو نازل کردیم که بیا، رحمت و بشارت برای مسلمانان است»

۲- غیر متناهی است:

«قُلْ لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِّكَلِمَاتِ رَبِّي لَنَفِدَ الْبَحْرُ قَبْلَ أَنْ تَنفَدَ كَلِمَاتُ رَبِّي وَلَوْ جِثًّا مِّثْلَهُ مَدَدًا...»^(۲)

«اگر دریاها برای نوشتن کلمات پروردگارم مرکب

۱- نحل (۱۶)، آیه ۸۹

۲- کهف (۱۸)، آیه ۱۰۹

شود، دریاها پایان می‌گیرد، پیش از آن که کلمات پروردگارم پایان یابد؛ هر چند همانند آن (دریاها) را کمک آن قرار دهیم».

در سوره لقمان می‌فرماید:

«وَلَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَامٌ وَالْبَحْرُ يَمْدُهُ مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ مَا نَفِذْتُ كَلِمَاتُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ»^(۱).

«اگر همه درختان روی زمین قلم شود، و دریا برای آن مرکب گردد، و هفت دریاچه به آن افزوده شود، اینها همه نمی‌توانند کلمات خدا را بیان نمی‌گیرد؛ خداوند عزیز و سیم است».

۳- کتاب نور است:

«فَأَمِّنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَأَنُفُوا بِالَّذِي أُنزِلْنَا وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ»^(۲).

«به خدا و رسول او و نوری که نازل کرده‌ایم ایمان بیاورید؛ و بدانید خدا به آنچه انجام می‌دهید آگاه است».

۴- عدم توانایی انس و جن در آوردن مثل قرآن

یکی دیگر از ویژگیهای قرآن این است که، جن و انس نمی‌توانند مثل قرآن را

بیاورند:

«قُلْ لِّئِنْ أَجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا»^(۳).

«بگو: اگر جن و انس اتفاق کنند که همانند این قرآن را

۱- لقمان (۳۱)، آیه ۲۷.

۲- تغابن (۶۴)، آیه ۸.

۳- اسراء (۱۷)، آیه ۸۸.

بیاورند، همانند آن را نخواهند آورد، هر چند یکدیگر را کمک کنند».

و در سوره هود خداوند به آوردن ده گروه هم اکتفا کرده است و می‌فرماید:

«قُلْ فَأْتُوا بِعَشْرِ سُورٍ مِثْلِهِ مُفْتَرِيَاتٍ وَادْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ»^(۱).

«بگو: اگر راست می‌گویید، شما هم ده سوره مانند این قرآن بیاورید؛ و تمام کسانی را که می‌توانید - غیر از خدا- (برای این کار) دعوت کنید».

و نیز در سوره بقره، آیه ۱۰۶، یک سوره دعوت می‌کند و می‌فرماید:

«وَبِئْسَ كُفُّوا رَبِّمَا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِهِ وَادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ * فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا أَلَا تَتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَتَّبِعُونَ أَفْعَالَكُمْ وَآلِحِبَارِهِ أَعَدَّتْ لِلْكَافِرِينَ»^(۲).

«اگر از آنچه بر بنده خدا نازل کرده ایم شک و تردید دارید، (دست کم) یک سوره همانند آن بیاورید و گواهان خود را- غیر خدا- برای این کار، فراخوانید. اگر راست می‌گویید. پس اگر چنین نکنید که هرگز نتوانید کبر از آتشی برسید که هیضم آن، بدنهای مردم (گنجه) را سنگها است، و برای کافران آماده شده است».

۵- عربی بودن قرآن

یکی دیگر از ویژگیهای قرآن این است که به صورت عربی صحیح نازل گردید

است:

۱- هود (۱۱)، آیه ۱۳.

۲- بقره (۲)، آیه ۲۳-۲۴.

«إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ»^(۱).

«ما آن را قرآنی عربی نازل کردیم، شاید شما درک کنید».

عراز هر گونه تحریف و دستبرد محفوظ مانده است:

«إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ»^(۲).

«ما قرآن را نازل کردیم و ما بطور قطع نگهدار آنیم».

۷- جامعیت قرآن

یکی از ویژگی‌های قرآن، جامعیت آن است. قرآن می‌فرماید:

«وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ»^(۳).

«در این قرآن، ما برای مردم در هر چیز نمونه‌ای آوردیم (و همه معارف در آن جمع است)».

۸- اصول و کلیات موضوعات قرآنی مجید بیان شده است:

«وَلَا رَطْبٌ وَلَا يَابِسٌ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ»^(۴).

«هیچ تر و خشکی وجود ندارد مگر در کتابی آشکار ثبت است».

آنچه در این کتاب می‌خوانید مجموعه ۲۴ درس از سلسله درس‌های تفسیر موضوعی قرآن پیرامون «تنزیه انبیا» می‌باشد که توسط استاد ارجمند حضرت آیه الله العظمی هادی معرفت^(ره) در ماه مبارک رمضان سال ۱۴۱۵ هـ ق (۱۳۷۳ شمسی) در سالن اجتماعات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم تدریس شده است.

توفیق الهی نصیب این حقیر شده که توانستم از محضر استاد بهره‌مند شوم و پس از

۱- يوسف (۱۲)، آیه ۲.

۲- حجر (۱۵)، آیه ۹.

۳- اسراء (۱۷)، آیه ۸۹.

۴- انعام (۶)، آیه ۵۹.

کسب اجازه از معظم له، مباحث مطرح شده را به صورت کتاب تنظیم و برای استفاده عموم درآورم.

استاد گرانقدر که در مباحث علوم قرآنی کم نظیر هستند، با توجه و عنایت خاص نویسنده مرا تشویق نموده و با تصحیح مطالب در تمام مراحل یاریم نمودند. اگر خوانندگان بریر کمالی در مباحث یافتند از آن استاد بزرگ و اگر نقص و عیبی مشاهده شد از آن من بخشد بود.

ضمن این است که و دیت زمان، بحث استاد ناتمام ماند ولی بعداً جزوه نوشته شده خود را در اختیار این حقیر گذاشتند و بقیه مطالب را به این کتاب ارزشمند اضافه، و آن را در پنج بخش تنظیم نموده.

بخش اول: عصای پیامبران.

بخش دوم: پیامبر اسلام ﷺ قبل از بعثت.

بخش سوم: سهو النبی.

بخش چهارم: بررسی آیات متشابهه در اسلام ﷺ.

بخش پنجم: بررسی آیات متشابهه درباره پیران از آدم تا عیسی بن مریم علیهم السلام.

در پایان، از خداوند سبحان آرزوی توفیق و سلامتی هرچه بیشتر برای شما خوانندگان گرامی و شادی روح استاد گرانقدر را مسئلت دارم.

در ضمن کتاب حاضر در سال ۱۳۷۴ شمسی به چاپ رسیده و هم اکنون با کمی تغییرات و اضافات به زیور چاپ مجدد مزین می شود.

والسلام

قم - خسرو تقدسی ن

۱۳۷۴/۳/۲۵